

1726, 14

77.
35

DISSERTATIO INAVGVRALIS JVRIDICA,

DE EO

QVOD JVSTVM EST
CIRCA

VENATIONEM.

QVAM

MAGNIFICO RECTORE VNIVERSITATIS
AC PRO-CANCELLARIO,

REVERENDISSIMO ET PER - ILLVSTRI DOMINO,

D OMINO

CHRISTOPHORO IGNATIO
DE GVDENVS, J.V.D.

DENOMINATO CONFIRMATO ET PROXIME CONSECRANDO SVFRAGANEO
ERFORDIensi ET EPISCOPO ANEMORIENS, INSIGNIS ECCLES. COLLEG. S. SEV.
CAN. CAP. ET SCHOLAST. EMINENT. AC CELSIS. PRINC. ELECT. MO-
GVNT. CONSIL. ECCLESIAST. ET REL.

CONSENSV ET AVTORITATE AMPLISSIMÆ
FACVLATATIS JVRIDICÆ

IN PERANTI QVA ELECTORALI ERFORDIensi

SVB PRÆSIDIO

DN. D. TOB. JAC. REINHARDT

SACR. PALAT. CÆS. COM. FACVLT. JVRID. ASSESS. PAND. P. P. ORD.

NEC NON CIVITATIS STNDIC.

PRO LICENTIA

SVMMOS IN VTROQUE JVRE HONORES ET GRADVM
DOCTORALÈM IPSVM RITE CAPESSENDI

LOCO HORISQUE CONSVETIS

PUBLICO EXAMINI SVBJICIET

AVTOR

ANDREAS NIZSCHIVS, Schlettav. Misn.

ADVOCAT. IMMATR. SCHVVARTZENBERGENS.

DIE XXV. MAJI ANNO M DCC XXVI.

ERFORDIÆ, Typis GROSCHIANIS, Acad. Typogr.

Thes. I.

St. venationis vocabulūm polyse-
mon WESENBECK. in parat. n. 7.
de acquir. rer. Domin. datur enim
(1) venatio arenaria, quæ olim e-
rat, quando quis intromittebatur
in arenam cum bestiis pugnaturus,
mercede ad id conductus, Nov. 105.

c. i. L. i. §. 6. vers. Et qui ff. de postuland. (2) Est venatio
adulatoria, quæ fit per verba, quando alterius dicta &
voceſ accipitamur, quæ admodum frequens nostris ho-
diernis Pseudo - politicis. PRUCKMANN. in tract. de rega-
lib. §. venatio c. 3. (3) Est venatio oppressiva sc. homi-
num, HARPRECHT. in comment. Inst. ad §. 12. Inst. de rer.
div. ad exemplum Nimrodi, Robusti venatoris Genes. 10.
v. 9. c. 4. qua homines opprimebantur atque trucida-
bantur Mich. 7. v. 2. Jerem. 16. v. 16. inquietes: Minita-
tur Deus, mittam eis multos venatores, Et venabuntur
eos de omni monte, Et de omni colle, Et de cavernis pe-
trarum, quibus se conformat CARPOV. Proc. Crim. p. 1.
qu. 44. dicens. Non invenimus in scripturis sacrī san-

A 2

etum

Etum aliquem venatorem, pescatores invenimus sanctos, cum quo convenit Psalm. 91. *Anima nostra eredita est sicuti passus de laqueo venantium.* Et Propheta ipse cit. loc. dixit: *Dominus liberabit me de laqueo venantium.* Est (4) venatio saltuosa, quae fit cum cornu & clamore, adhibitis canibus venaticis, L. 28. L. 29. ff. ad L. aquil. L. 55. ff. de acquir. rer. Domin. & lib. 2. feud. tit. 27. vers. nemo retia: Ideo clamosa, vel clamorosa, saltuosa, sive sylvatica, quandoque & recreativa indigitatur. ANDR. GAIL. Lib. 2. observ. 68. n. 8. & 9. quae est callida ferarum illaqueatio, & Germanis vocatur, die Jagd-Wild-Bahns- oder Forst-Gerechtigkeit, licet haec in sensu genuino & proprio maxime inter se differant. HARPRECHT. ad tit. Instit. de rer. divisi. in §. 12. n. 263.

Thef. II.

Quarum tres priores species rejicimus, quia Juri naturae repugnant atque illicitae sunt, quartam & ultimam vero retinemus, tam ob finem venationis minus principalem, qui consistit in commodis, rei oeconomicae inservientibus, non in commerciis, quae Principi aviro nobili indigna L. 6. ne quis C. de dignit. L. 3. nobiliores C. de commerc. animalia enim omnia a Deo creata sunt ad hominis usum & utilitatem, ut hominibus uberior & commodior yictus & amictus esse possit, WESENB. in ff. par. n. 7. de acquir. rer. domin. quam ob principalem ferarum sc. capturam atque intermedium finem, qui in corporis exercitatione atque delectatione consistit. PRUCKMANN. de regal. Ideoque omni tempore Heroes Magnanimi huic exercitio operam dede-
runt, quia corpus habile reddit, ad bellicos usus, ut quis

quis cordatior, & promptior in confictu efficiatur, cum palestra & umbratilis militia esse dicatur, CIC. de nat. Deor. tamque valetudini firmandæ & conservandæ, quam animo excitando inservit. Imprimis autem Germanos huic exercitio operam dedisse, refert TIRAQ. de nobilit. c. 37. n. 141. vid. CASP. ZIGLER de Jur. Maj. L. 2. Cap. 14. §. 43.

Th. III.

Proinde venatio & licita & honesta, cum tam Iure divino & naturali, quam civili & canonico regulariter permittatur, atque concedatur, arg. Genes. 1. v. 26, & 28. Lev. 17. v. 13. eo quod communitati & annonæ multum conducat, ob id etiam legislatores multas immunitates venatoribus concedunt, L. ult. ff. de Jur. immunit. PRVCKM. de regal. c. 4. §. venatio n. 6. Ideoque in se honesta, & licita & Principe, viroque nobili, maximè digna GAIL. 2. observ. 67. n. 1. TIRAQ. in tractat. de nobilitat. c. 37. n. 139. Nec facit quod venari sit servile officium, & maxima sècum ferat incommoda, sed illud sit, ex immodico venationis usu, & sic abusu, qui abusus nullo modo potest tollere usum, ideoque maximo vitio datum hoc fuit Heinrico I. Aucipi, Hadriano, Maximiliano I. aliisque Imperatoribus atque Principibus, quod seposita maximam partem Reipubl. cura per totum tempus vitae huic exercitio nimium se derunt, TIRAQ. de nobilitat. c. 37. n. 149. Si itaque quædam incommoda ex venatione proveniunt, illa tantum fiunt ex accidenti, nec venationi per se adscribenda, alias omne bonum per se esset improbandum, cum nihil tam bonum & utile, cui non accedere possit ali-

A 3

quod

quod malum. Non autem de venatione in se considerata, quæ est res indifferens, & ex tempore, loco, persona & causa, modo licita, modo illicita & inhonestata esse potest.

Th. IV.

Et itaque venatio Jus sive facultas investigandi, & capiendi feras eo animo instituta, ut iis captis utamur, iisque fruamur. Feras autem hic intelligimus, quæ immensam atque infinitam à natura libere vagandi potestatein habent, quarum natura non est cicurata DD. in §. apium 14. & 15. Inst. de rer. Div. quibus est natalis seu genitalis feritas, quæ vagantur in naturali libertate. L. 5. in pr. de acquir. rer. Dom. L. 3. §. 14. ff. de acq. possess. sive laxitate L. 44. l. 55. ff. de acquir. rer. Dom. & huc etiam referimus feras in sylvis circum septis, im Hagen und gehägten Wältern, vagantes, quia in libertate naturali relictæ censemur. L. 3. §. 14. ff. de acq. rer. Domin. ideoque multa accidere possunt, ut eas non capiamus, L. 5. §. 1. infin. ff. de acquir. rer. Domin. Per feras autem cicures intelligimus eas, quæ natura tales sunt, non vero quæ arte, cura & industria hominum tales factæ, proinde cervi, ursi, Leones, arte cicurati revera feræ bestiæ manent, ita, sicut mansueti sint pavones, L. 37. de furt. & gregatim in Italia pasci, perhibeat VARRO lib. 3. c. 5. nihilominus tamen feræ esse dicuntur L. 5. §. 2. & seq. de acq. rer. Domin. §. 15. Inst. de rer. Divis. Ita anates, & anseres, scilicet non domestici §. 16. Inst. de rer. Divis. L. 5. §. 6. ff. de acquir. rer. Dom. Gloss. Juris Saxon. Tit. 40. lib. 2. n. 4. in unum fasciculum comprehendit, daß nemlichen alles

alles wilder Natur sey, das man nicht mit den Hirthen
hüten mag, de quibus animalibus arte & industria homi-
num cicuratis & exire, & redire consuetis, talis cir-
cumfertur regula: quod videlicet eo usque tua esse in-
telligantur, qnam diu animum revertendi habuerint,
quem cum deposuerint, cedant occupanti, nec furtum
committitur, §. 15. vers. in iis autem Inst. de rer. div. L. 5.
§. 5. de acquir. rer. Domin. L. 8. §. 1. ff. famili. exercit.
Animum autem revertendi desuisse habere tum vide-
buntur, cum revertendi consuetudinem omiserant.
d. d. LL. & hoc est, quod habet art. 119. Weichbild.
Tauben, Krähen, Aelster, Pfauen und ander Feder-
Spiel, das nicht grimmend ist, fleugt es zu Felde es ist
gemein. Si vero iste animus non revertendi ab alicu-
jus insidiis profiscatur, ut si vicinus columbis alterius
inescationes pararit, tum horum volatilium, furtum
fit, L. 37. ff. de furt. & expressè L. 8. §. 1. ff. fam. eae sc.
Ferae itidem istæ, quæ caveis vivarii, vulgo Thier-
Garten includuntur, et si natura tales, tamen, quia ideo
inclusæ, ut eas quandocunque velimus capere possi-
mus, cicuratis annumerantur; Proinde citra furti cri-
men capi non possunt, L. 3. §. 14. ff. de acqui. poss. L. 5. na-
turalem §. 5. vers. cervos ff. de acquir. rer. Domin.

Th. V.

Dividitur autem venatio in tres species secundum
tres diversas animalium differentias arg. L. 1. ff. de acq.
rer. Dom. in punctionem, aucupium, & venationem
proprie ita dictam WESEN. in paral. ff. de acquir. rer.
Domin. quam ultimam brevitatis causa jam in præsen-
ti retinemus. Quæ vicissim dividitur ratione adjun-
cti,

Et, in venationem clamorosam, quæ fit cum cornu, & clamore, adhibitis canibus venaticis, & placidam seu tacitam, quæ tantum retibus peragitur L. 28. l. 29. ff. al. L. acquir. L. 55. D. acquir. rer. Domin. & eam quæ fit a mis & tormentis, aliisque id genus instrumentis. De hīde ratione objecti venatio subdividitur in Jus foreste simplex seu particulare, quo feras minores tantum capere licet. Et summiū sive universale, die hohe Jagd oder Wild-Bahn, quo etiam majores venari feras possumus. Num itaque caprearum venatio ad Jus forestæ simplex, num vero ad summiū referri debeat quæritur? respondemus consuetudinem & mores cujusque loci attendendas esse, cum in aliis locis ad majores in aliis capreæ ad minores referantur.

Th. VI. Sed cum venatio tam Jure divino, & gentium quibusvis hominib[us] nullo personarum habito respectu sit concessa Genes. 1. vers. 26. 28. §. 30. Proinde fera captā occupantis sit tamdiu quam diu custodia ejus tenetur, quod si evaserit ejus custodiā, & in naturalem libertatem se sepe receperit, tum iterum occupantis efficitur. L. 3. §. quicquid L. 44. ff. pomponius de acquir. Domin. eo quod earum possessione Dominium acquiratur L. 1. §. 1. ff. de acquis. poss. Ergo amissa possessione, ratione correlativorum amittitur etiam Dominium, arg. pr. Inst. de his, qui sui vel alien. Jur. L. 7. ff. eadem L. 35. nihil tam naturale ff. D. regul. Jur. adeo, ut non aliter occupantis fiat, quam si feram coperit, licet eam vulneraverit, §. 13. Inst. de rer. Div. L. 5. §. 1. ff. d. acquir. rer. Dom. cum

(9)

cum multa accidere possint, ut feram vulneratam non
capiat, *Dif. §. 13. Del. ibid.*

Th. VII.

Non solum autem quis venari potest in fundo suo;
sed etiam in alieno, & quod ceperit, capientis erit, non
eius, cuius fundus, *L. 3. §. 1. ff. de acq. rer. Domini.*
§. 12. feræ, Instit. de rer. Divis. gloss. in l. Divus 16. ff. de
servit. rustic. prædior. eo, quod aër communis sit omni-
bus, & in aëre aves volitant atque bestiæ vagantur,
adeoque cum nullo certo loco consistunt, magis aëre,
quam terrâ contineri videntur, neque sunt illæ pars
fundi, aut terræ, sed in quounque demum sunt loco,
sunt in libertate naturali, & communes atque nullius, ac
proinde occupanti cedunt. L. 3. §. 14. L. 26. ff. de acq.
possess. Dominus tamen alium aditu & ingressu
sui fundi prohibere potest, in tantum, ut non solum
injuriarum, qui contra Domini prohibitionem ingres-
sus fuerit, sed & ad damni per ingressum istum Do-
mino fundi illati emendationem, teneatur, t. t. ff.
ad leg. aqu. adeo, ut venator etiam armata manus
prohiberi possit, ne fundum alterius ingrediatur, arg.
L. 29. quemadmodum §. 1. vers. aliud ff. ad leg. acq. gl. in
L. 3. §. 1. vers. plane ff. de acq. rer. Dom. Ita si venator
contra prohibitionem Domini agrum, sylvamque
eius intravit, & monitus ut exiret, nihilominus ta-
men in ea permanet, Dominus ingredientem vi & au-
toritate propria expellere potest, arg. l. vim facit ff.
vi & vi armat. l. ut vim. 3. ff. d. f. & f. cum Juris ma-
nifesti sit, vim vi repellendam esse L. 1. §. vim vi ff. de
vi vel vi arm. L. 45. §. qui cum aliter ff. ad L. acq. l. 3.

B

ut

ut vim ff. d. J. & J. quantum vis Dominus fundi venatores in actu venationis detinere non possit, cum privata capture atque incarceratio sit prohibita t. t. C. ne quis in sua causa Judic. t. t. d. privat. intub. Nov 134. c. 7. qui tamen spreta Domini prohibitione fundum ingrediens animalia cœpit, ea fundi Domino restituere non tenetur, sed pleno Jure sibi acquirit, arg. L. 3. §. 1. L. 5. §. 3. de acqvir. rer. Domin eo, quod feræ in agro meo versantes meæ non sunt, sed nullius, ideoque occupantis efficiuntur, proinde nec poena restitutionis capiens afficiendus, cum legitime factum poenam non mereatur L. 151. nemo L. 155. factum §. 1. ff. d. R. J. nec poena privationis locum habet, nisi in casibus jure expressis L. 14. & si quis §. Divus ibi pœnam tamen ff. de velat. & sunt. fun. Nov. 2. c. 3. actus itaque ingressionalis contra Domini voluntatem factus & lege prohibitus, distinguendus ut diversus ab actu venationis atque occupationis jure permisso atque concessio arg. §. 12. Inst. de rer. Divis. si tamen bestiæ istæ vivariis fuerint inclusæ, tum nec ingredi alterius fundum, nec ibi capere feras licitum est, arg. L. 62. §. 1. ff. de usufruct.

Th. VIII.

Et hæcce quidem per Jus Gentium Jureque Romanæ ita constituta sunt. At enim verò tam ex Constitutionibus Canonum, quam Principum, ejusmodi libertatem venandi, mirum in modum restrictam, quid quod extinctam ferè, longis ab hinc temporibus, deprehendimus. Neminem enim fore, qui ignoret, confidimus, Jure Canonico, ne venator sit Clericus, se vere sanctum, in tantum, ut Episcopum contra prohibi-

bitionem venationibus indulgentem, tribus Mensibus, Presbyterum verò duobus, à communione arcendum, Diaconum autem ab officio suspendendum, & inferioris ordinis Clericos arbitriariè puniendos voluerint Pontifices. *Cap. 1. & 2. X. de Cleric.* confer. t. t. *Ne Cleric. vel Monach.* Hancque Venationis clericalis interdictionem antiquioribus temporibus jam tum factam esse, in tantum in aprico positum, ut in Concilio Agathensi *Can. 55.* circa initium Seculi VI. à Patribus generaliter idem ordinatum legamus: Quid? quod in Synodis Epaunensi, Meldensi Aurelianensi, nec non Francica sub Zacharia Pontifice, & aliis, idem statutum fuisse, apud ZIGLERVM de *Jur. Maj. L. 2. Cap. 14. §. 37.* videri potest. Nec hoc adeò mirum, cum à SS. Patribus ferè omnibus, præsertim AVGUSTINO & HIERONYMO parum commendatae fuerint venationes clericorum, ita referente GRATIANO in *Can. 9. 10. 11. 12. 13.* *14. dist. 86.* Quemadmodum verò Canonistæ dicta Conciliorum & synodorum decreta prohibitiva de venationibus, quas dicunt, clamorosis, quiqe cum armis fieri assolent, communiter sub intelligunt, atque ita, ne nimium Clericis detrahant, restringunt, contra verò illam venationis speciem, quam placidam vocant, adeoque cum silentio & modestia, sanitatis vel recreationis causa, exeretur, Clericis prohibitam haud esse statuunt, quid? quod, sicut ex BARBOSA ad *cap. I. X. de cler. venat.* aliis commentatoribus constat, in dubio Venationem non tam voluptatis, quia potius recreationis causa factam esse, præsumunt; Ita citra difficultatem colligi poterit, quí factum sit, ut tam exiguus,

guus, tantum non nullus harum prohibitionum hodie-
num in Germania, imo universa fere Europa, conspi-
ciatur effectus.

Thes. IX.

Porro ex Imperatoris FRIDERICI Constitutione quæ
II. Feud. 27. §. 5. n. Nemo extat, qnibuslibet subditis in
universum, imprimis rusticis & agricolis interdictum :
Ne retia aut alia instrumenta ponant in locis publicis ;
nam quod privatis permisum, id multo minus dene-
gandum Principi. *L. 1. §. 2. de Priv. Fisc.* Jam vero in
Privatorum agris nemo venari audet ; Ergo nec in
loco publico ex Jure præminentia ad Principem spe-
cante idem licebit subditis. Ursos tamen, apros, lu-
posse in alieno quoque fundo ex constitutione præ-
laudata Imperatoris FRIDÉRICI capere atque occidere
suo tempore privatis erat indulatum. *H. Feud. 27. conser-*
REGNER. SIXTIN. de Regal. L. 2. cap. 18. n. 77. nec non L. 1.
Cod. Theodos. de Venat. ferar. ubi Imp. HONORIVS licen-
tiā dedit, occidendi Leones. Sed uti, teste experien-
tia, ratione aprorum hodienum contrarium obtinet ;
Ita nec nocivarum ferarum captura privatis permittit-
ur, quia potius ad Jus, quod vocant, Forestæ, per-
tinet : nisi ex ejusmodi bestia forsitan incursante vitæ
periculum immineat. Hanc enim qui occiderit, Prin-
cipum Jura neutiquam violasse dici poterit, utat vél
maxime nullam ejus occidendi facultatem acceperit.
ZIGLER de jur. Maj. L. 2. Cap. 14. §. 28.

Thes. X.

Integra successu temporum Venandi Jura tan-
quam Regale quoddam ubique fere terrarum sibi
vin-

vindicarunt Principes, ita quidem, ut non aliis, nisi illis, qui territorii sunt Domini, & quibus concesserunt, venari licet; sicut vero principalis ratio, cui dicta Juris venandi Vindicatio Principum innititur, in Jure, quod audit, Territoriali recte ponitur, vi cuius illa quoque, quæ jure naturali aut gentium licita sunt, ob utilitatem publicam prohiberi quam maxime potest; Ita ejusmodi Prohibitionis Justitia ex utilitate publica elucescit apertius, quod (1) absque ea agriculturam aliasque honesta vitae genera desererent ut plurimum subditi, (2) sub venationis specie, cum armis potissimum exerceri solitae, quietem pacem publicam turbare, tantum non homicidia & latrocinia multuis telis occidentes committere, anniterentur, atque (3) omne ferarum genus per breve temporis spatium iteratis ejusmodi venationibus funditus extinguerentur. Neque ergo, ut in præscriptione Justiam huius prohibitionis fundemus, opus erit, cum FRANCISCO ZOANETTO de duplice Venat. n. 48. seqq. & HAHNIO ad Wesenbec. de A. R. D. n. 7. quos recte consultavit FRANZE. Exerc. 4. qv. 2.

Thef. XI.

Neutquam tamen Principibus Jura eorum dum Venatoria eo extendere fas erit, ut in subditorum apertam tendant perniciem. Hinc ab æquitate naturali non abhorret regula, qua dicitur: Nulla scilicet consuetudine aut præscriptione introduci posse, ne subditi segetes sepimentis cingant, feras bestias stantibus & pendentibus adhuc fructibus propriis agris abi-gant, & latratores canes ad terrendas feras alant, at-

que habeant, modo tamen id fraudulenter non fiat,
arg. c. fin. ext. de injur. c. i. ext. de consuet. in C. §. 37.
GAIL. lib. 2. obs. 68. n. 20. quod etiam pie atque sapienter MAVRITIVS Potentissimus Saxonie Elector, undique laudatissimus subditis suis indulxit. Cum Reipublicæ intersit sata & frumenta a feris non devastari, quæ natæ, & comparata ad hominis usum atque sustentationem. PRVCKMANN. in tract. de regal. §. venatio c. 5. n. 3. L. 28. in pecudum in fin. ff. de usur. Proinde consuetudo contraria, erit utilitati Reipublicæ damnosa, atque irrationabilis, nec admittenda Nov. 134. c. i. quando itaque circumfertur: omnia Jura consuetudine & præscriptione acquiri posse L. licet C. de Jur. de lib. L. 3. hoc Jure §. duclus ff. de aqua quot. & æstiv. L. 4. omnes C. d. præscript. 30. vel 40. annor. tum illud exaudiendum de iis, quæ rationabilia, nec reipublicæ aut communi utilitati contraria damnosa atque obnoxia sunt. *arg. L. 14.* & L. 15. ff. de leg. Non tamen possunt subditi, quibus interdicta venatio, agros suos palis sive lignis nimium acutis munire, & circumsepire, eo enim sepimento feris periculum crearetur, ita, ut transcendere volentes facilime transfigi possunt, cum hoc fieret, in fraudem Legis & præjudicium Juris alieni, *arg. L. 38. in fundo ff. d. R. V. l. 8. cum hi §. si cum his ff. de transact. L. 5. magis puto §. si pupillus ff. d. reb. eor. qui sub tut. vel cur. cum tamen aliis legitimis remediiis citra earundem interfessionem commode ex agris suis abigere & fugare queant L. 39. quintus §. quanvis ff. ad L. aquil.*

Thes. XII.

Venationem vero in se, & absolute consideratam
 jus

jus proprium esse, & per se consistens, uti sunt alia Ju-
 ra, Principibus & Proceribus, uti & Privatis compe-
 tentia, exemplo Jurisdictionis, Emphytevos, anti-
 chriseos, feudi &c. asserimus GAIL. 2. obs. 66. Ergo (1)
 non est servitus personalis, quantumvis quandoque
 objectum ususfructus & sic servitus personalis objectivē
 vocari potest, veluti si Princeps Jus venandi in quadam
 Sylva concedat in usumfructum nobili cuidam per arg.
 L. 26. *venationem ff. de usūr. L. 2. usūsfructuarium ff. d. usū-*
fruct. (2) Nec servitus realis, uti docet GAIL. lib. 2. obs.
66. num. 1. licet eo saltem in casu pro quasi servitute
prædiali s. potius Jure Reali haberi poslit, quando ser-
vitutum realium instar à sylva tanquam prædio ser-
viente debetur villa, vel castro, tanquam prædio do-
minanti, & ad heredes transeat. cit. GAIL. (3) Nee ser-
vitus Jurisdictionis. (4) Nec pactum personale; quem-
admodum vult BARTOL. in L. ut pomum ff. d. servit. (5)
 Nec regalibus, uti vocantur Majoribus, venatio annu-
 meranda, cum Regalia hæcce Majora in signum præ-
 eminentiæ & Symbolum Majestatis & superioritatis
 qua talis, cuius subditi & privati nullatenus fieri pos-
 sunt participes, Dominis competant. Venatio autem
 ad Majestatem Imperii ejusque dignitatem pertinere
 non potest, ROSENTH. in *Synosp. feud. c. 5. concl. 2.* cum
 & redditibus venationis uti, & Jus venandi etiam ad
 privatos spectare possunt, L. 26. *venat. ff. de usūr. L. 9.*
 item si fundi s. aucupiorum L. 26. *usūsfructuar. ff. de usūsfr.*
 Ad Minorā itaque Regalia potiori scil. Jure, relative ad
 Principem, referri poterit.

Th.

Thef. XIII.

Privatis itaque Jus Venationis non competit, nisi
is, qui superioritate pollet, illud eisdem concederit.
Quæ concessio non solum innititur voluntat & expre-
sa, pactionibus & stipulationibus, accidente traditione
vel Investitura declarata, aliisque variis modis per L. 2. §.
16. ff. ne quid in loc. publ. 14. §. 2. ff. de serv. sed etiam, pro-
batur: voluntate tacita: quando videlicet quis tanto
tempore venatione usus est, Principe tamen sciente
& non contradicente, cum contra ignorantem nulla
currat præscriptio. Præscriptionem autem hoc in casu
requiri mus, quæ est immemorialis, non vero longissi-
mi, multo minus longi temporis; eo quod Venatio ad
Regalia pertineat, quæ nulli alii, quam præscriptioni
immemoriali subjacent, C. 26. super quibusdam §. prete-
rea ext. D. U. V. 35. dactus aqu. ff. de aqu. quorid. §. aestiv.
GAIL. 2. obser. 66. n. 7. Alias si prohibitionis infeculae-
que patientie actus interveniat, atque de venatione
contra privatum præscribenda questio sit, tempus or-
dinarium ad præscriptionem sufficere omnino flatui-
mus, ad exemptum aliorum iurium L. 3. C. de presc.
30. vel 40. annos. Aliud tamen Jure Saxonico ob ordi-
nationem Provincialem Saxoniam de Anno 1555. tit.
daz keiner auf des andern Grund und Boden ic. So
wollen wir obtainere, ita ut nec in possessorio, nec in
petitorio præscriptionis tempus allegari, possimus sed
sola præscriptio immemorialis etiam contra Priva-
locum sibi vindicare, ex ZIGLERO de Jure Maj. L. 2. cap.
14. §. 44. 45. 46.

Th.

Thes. XIV.

Ex fundamento hocce tacitæ Voluntatis Principis quoque evenit, ut si castrum seu territorium alicui cum omnibus pertinentiis concedit, jura quoque venandi concessisse intelligitur, L. 39. ff. d. action. emt. si Jura Venandi antea ibidem fuere exercita. Secus vero, si distinctionem simpliciter concesserit, adeo, ut nec jus foresti seu Jurisdic^{tio} sylvatica vulgo die Förstliche Obrigkeit ad Jurisdictionis speciem sit referenda, quæ indeterminatim cum prædio cuidam fuit relata. Cum hæcce Jurisdic^{tio} privatis vel omnino non, vel raro, concedi solet. Einsiedel de Regalib. c. 3. n. 373. Etsi autem cui fundi alicujus usus fructus concedatur, non etiam concessæ intelliguntur venationes ni modo fructus ex venatione constent, arg. L. 9. item §. aucupiorum §. l. usi fructuarium abi gl. de usufruct. L. 26. de usir. Itasi cui Jus venandi concessum aut præscriptione acquisitum, non quam primum etiam jus aucupandi concessum aut acquisitum intelligitur, cum separatorum separata sit ratio arg. L. fin. ff. de calunn. l. 20. Papinianus ff. de minoribus L. 9. §. aucupiorum de usufruct. Et concessiones stricte sunt accipiendæ, nec quicquam debent operari extra verba & mentem loquentis. Nec præscriptio usum præscribentis excedat, inde qui tanto tempore majores tantum feras venari solitus est, non potest capere minores & vice versa L. 1. §. 15. 18. ff. de aqu. quotid. & astiv. L. 12. C. d. servit. L. 1. §. 5. de itin. act. priv. tantum enim præscriptum, quantum possessum. Ita nec concessa potesta te insectandi & capiendi feras majores, ut cervos apros &c. vulgo das grobe, hohe, und schwarze Wild, facultas

C

tas

tas tributa, & simul concessa intelligitur capiendi feras minores, lepores, vulpes, &c. das kleine Wildpreth, eo quod sicut servitutis modus, ita & venationis confessioni adjectus, præcise & exacte servandus sit, arg. L. 13. certo generi ff. D. S. R. P. L. 4. de servit. L. 7. si sit constituta ff. quoniammodum serv amitt. quam sententiam etiam in praxi servari testatur, HARPRECHT ad §. 12. Inst. de rer. divis. n. 239. Ita si princeps aliquem investierit, de castro cum territorio, in quo sunt plures sylvæ atque feræ, & subjecerit mit Jagds-Gerechtigkeit, huic Vasallo non majoris, sed inferioris solummodo notæ venationem, nimurum Jagd-Gerechtigkeit an Haasen, Fischen, und kleinen Beidwerk &c. regulariter permisam esse dicimus, ni modo contrarium actum esse probari queat, arg. L. 1. ff. de offic. ejus cui mandat. est Jurisdic.

Thes. XV.

Dominus autem Vasallo ignorantis Jus alienum venandi in feudum concedens de evictione tenetur, aut si Princeps jus venandi seu foresti, vulgo der Wild-Bahn und Forstliche Gerechtigkeit in uno eodemque loco diversis temporibus duobus in feudum concedat, tum prior posteriori præfertur, arg. L. pred. C. d. loc. predior. L. 2. §. merito & §. si quis à Principe ff. ne quid in loc. publ. nisi priori Venatio prius sit tradita, quod fit per usum & patientiam. Concedens tamen venationem ex benevolia voluntate non abdicative, seu privative sed cumulative concessisse intelligitur, L. 1. C. de offic. præf. urb. cum in omni oratione persona loquentis præfertim Principis excepta intelligatur, arg. l. 18. inquisitio C. d. solut. sin modo venatio præscri-

scriptione aut titulo oneroso sit acquisita, aut feudum tantum in fructibus venationis consistat. *Dd. in L. 28. alienationis ff. D. V. S.*

Thes. XVI.

A quolibet autem, cui Jus venandi à Principe, citra nexum feudalem indultum, seu præscriptione acquisitum regulariter cedi & in alium transferri potest, cum quivis sit rei suæ moderator & arbiter *L. 21. in re mand. C. Mandat.* omnisque actio alicui competens cedi possit *t.t. ff. vel ad. vendit.* nisi concessio venationis sit personalis, quæ personam non egreditur, nec si venatio ad voluptatem fuerit concessa, alteri cedi potest, cum hic Jus venandi ad personæ voluptatem sit restrictum, qualitasque certæ personæ electa *arg. L. inter artifices ff. de solut. L. 8. L. II. ff. d. usu & habit.* secus si venatio ad certum numerum ferarum per Principem alicui fuerit concessa, *HARPR. in comm. ad §. 12. Inst. de rer. divisi. n. 216.* Non tamen venationes preccariæ in alterum transferri possunt, eo quod hæ concessiones cum persona extinguntur, cum sint personales, & Privilegia alicui ex singulari gratia concessa, alteri cedi nequeunt, *arg. L. 42. ff. de administ. tut.* sicut nec Rescriptum Principis cedi potest. *CARPE. Lib. VI. tit. VI. Resp. XXXVI.*

Thes. XVII.

Distingvimus tamen hic inter Jus venandi germanice, Wildbahn, oder Wildbahns Gerechtigkeit, & inter forestam seu Jus forestæ, vel foresti, Forst oder Forst = Recht; item Forstliche Gerechtigkeit, eo, quod in aulis Principum distincta perhibeantur officia,

des Jäger-Meisters, und des Forst-Meisters, diversitas autem officiorum, diversitatem etiam inducit rerum. Nam der Jäger-Meister venationi præficitur, cui ex officio incumbit, omnia illa sollicite disponere & ordinare quæ venationi convenient, contra der Forst-Meister sylvis & nemoribus præficitur, qui id agat, ne sylvae devastentur, seduloque procuret ea, quæ ad sylvarum utilitatem pertinent: Plus itaque habebat cui foresta, quam cui venatio concessa est. MEICHSNER. tom. 2. Decis. Com. Imper. lib. 2. Decis. 2. n. 38. fol. 136. Qui enim Jus forestæ habet, non modo feras occupare, sed alia Jura habere potest, quæ maximè sunt ponderis, ut Jus prohibendi atque præcipiendi de rebus ad venationem spectantibus, Forstlichÿ Geboth und Verboth anzulegen, Jus saltuarios, Forst-Meister und Forst-Knecht constituendi omnes fructus sylvestres, percipiendi, Jus transgressores pignorandi atque multandi: Cui vero venatio competit, Jus tantum, & facultas investigandi, capiendi, atque prossequendi feras competit, nec plus habere assérit, HARPR. ad §. 12. Instit. de rer. Divis. n. 263. Ideo ex Jure foresti, Dominus, cui in sylva aut alio aliquo loco Jus venandi competit, prohibere potest, ne quis sine causa globum in sylva emittrat, vel bombardam exerceat. arg. L. 4. Loci §. si quis diuturno §. fin. ff. si servit. vind. MODEST. PISTOR. Consil. 70. n. 15-16. & 19. Vol. I. si alias quis dubitet, quod in sylvis degens vel errans, si proprii corporis aut fortunarum defensionem suscipere cogatur, etiam contra Superioris prohibitionem bombardam exonerare, globumque emittere possit, arg. L. un. C. de venat. ferar. Lib.

Lib. 2. feudor. 27. vers. nemo retia, l. s. qui fano 49. §. I. ff.
ad L. aquil. L. 2. §. 3. C. ad L. Corn. de siccariis.

Thes. XVIII.

Dominus autem fundi, in quo Jus venandi constitutum, licet in sylva pascua pecora pascere possit, non tamen in sylva coedua, per L. 30. in pr. §. in fin. ff. de verb. signific. Nec in sylvis suis, in quibus venandi Jura alicui constituta sunt glandes, & similes fructus, qui glandis nomine veniant, legere ferisque pabula sylvatica subtrahere potest, L. un. §. I. ff. de gland. leg. L. 236. §. I. ff. de V. S. nisi modo pactis, longove usum aliud cattum fuerit. PRVCKM. de regal. §. venatio c. ult. GAIR. 2. obf. 68. num. 4. Ita nec Proprietarius in cuius sylva venandi Jus alteri constitutum est, complures arbores simas, semelque excindere, aut vero excisis omnibus eam ad culturam reducere potest, arg. L. 13. certo §. I. si totus ff. D. S. R. P. I. 7. C. de Servit. § acq. I. 3. §. 15. reficere ff. de itin. act. priv. adeo, si proprietarius ejusmodi quid attentat, non tantum interdictum uti possidetis, & actio confessoria institui, verum etiam Mandata sine Clausula in Camera Imperiali decerni possunt. GAIL. I. obf. 13. n. 3. §. 4. § 2. obf. 67. n. 8. Ligna tamen ex ea sylva, & quantum ad refectionem aedificiorum, aliosve usus opus est, Dominus sylvae cædere non prohibetur, modo id absque insigni detrimento fiat L. 50. ususfructus, de usiffr. quia & ususfructuario hoc permittitur. L. 10. L. 12. in pr. ff. de usiffr. Ita nec Domino sylvae venatoriæ, in qua alter Jus venandi consecutus est, permisum erit, grandes, & annosas arbores cumulatum, & magno numero una scilicet vice:

C 3

ex-

extirpare, totamque sylvam radicibus, ac stirpibus evertere, & inverso cespite, arborumque radices necare, adeoque ex illa sylva agrum novalem facere, L. fin. ff. de pac*t.* L. 10. II. 15. §. proprietatis ff. d. usi*f*r. D

Th. XIX.

Quod autem in concessione dictum longoquo usu observatum, illud prae*c*ise servandum; Quod si indeterminate usus venationis fuerit concessus, an tum quibusvis instrumentis venatoriis venatio exerceri queat, quæritur? & ita dicendum videtur, quod sic, quia concessio fine omnia concessa videntur, ad finem istum tendentia, arg. L. 2. ff. de Jurisd. L. 3. §. 8. si quis ff. d. Rivi*s*. Ca*stren*s. ad L. imperium n. 3. ff. de Rivi*s*. Sed exercitium venationis restringi debet ad ea instrumenta, quæ non facile possunt esse nociva*s*; Ideo nec pro lubitu foveas aut fossas, vulgo, Wolfs- oder Fuchs-Gruben fodere, laqueos aliaque instrumenta ferarum capiendarum gratia ponere, aut ejusmodi alia, veluti decipulas, pediculas, Schleissen oder Fallen ponere licet, aut quæ instrumenta non facile inveniuntur prohibita, ideo armis venari regulariter est prohibitum Lib. 2. feud. tit. 27. §. nemo GOTHOFR. in not. ibid. nisi species venationis superior, die hohe Jagd, hoc exigat, aut aliud in concessione fuerit expressum, CÆPOLL. tract. de S. R. P. c. 21. tit. de aucupat. n. 20. Ita & tempora venationis sunt observanda. Nemo enim diebus festis, & Dominicis venari potest, quando necessaria ecclesiæ, vel Reipublicæ, aliaque munera sunt obeunda. LEV. 23. §. 3. §. PRVCKMANN de regalibus §. venatio c. 5. nisi vel necessitas famis, aut perituræ segetis, aliaque utilitas hoc

hoc exigat, arg. c. i. X. de feriis c. si nulla 23. qv. 8. alias enim, si diebus feriatis omitteretur, communi commodo hoc noceret, PRVCKMANN. de Regalib. §. venatio c. 5. n. 3. Ita nec tempora imprægnationis partusve extra casum venari licet, WEHNER. in pr. obs. verb. Forst- Recht. Proinde ex sapientissimo Consilio Ducum Saxon. ob multiplicationem ferarum constitutum, ut ii, qui Jus venandi habent, ab omni venatione, der Haa- sen, Schweiñe und Fuchs-Jagd post Bachanalia usque ad diem Bartholomæi, inclusive; der Rehe- oder Hirsch- Jagd, post bachanalia usque ad diem Pentecostis in- clusive sub pœna centum florenorum abstineant, co- LER. ad c. audit. X. de præsc. in 6. ARNOLD DE REYGER in thesaur. Jur. verb. venatio n. 4. talis etiam legitur de avium captura prohibitio AVGVSTI de anno 1555. tit. Vo- gel fahen.

Thes. XX.

Quod si quis in constitutæ venandi facultate tur- betur, vel etiam ea uti prohibeatur, is contra turbâ- tem vel impedientem, vel confessoria actione vel interdicto uti possitis experiri potest. arg. L. 8. §. Aristo in fin. L. 2. L. 10. si quis diurno §. ult. ff. si serv. vind. L. 1. §. fin. de aqu. § aqu. pluv. arcend. & reus vietus tenetur de præstatione damnorum datorum, cum cautione, se in posterum possidentem turbare nolle. L. 4. loci §. 2. L. 10. si quis §. 1. arg. ff. si servi vind. Et sane si feræ clanculum intercipiantur, cujusmodi fericidæ, heimli- che Wildpret-Schützen, oder Wildprets-Diebe, vo- cantur, etiam, variis penis effici possunt, quantumvis furtum non faciant, quia feræ in libertate naturali va- gantur,

gantur, & lege divina ac gentium occupantis fiunt,
§. 12. Instit. d. Fur. nat. gent. § civ. L. 1. §. 1. l. 7. §. item
feras de aqu. poss. nec furtum rei propriæ, sed alienæ
esse potest. L. 1. §. ult. de furt. pr. Instit. d. obli. ex delict.
quamvis furtum committatur in istis feris captis & a-
beatibus quæ inclusio leporio, muro, sepimento aut viva-
rio tenentur, quia ab includente possidentur, ejusque
dominio semel subjectæ sunt. L. 62. §. 1. de usfr. L. 3.
§. item feras d. aqu. poss. Gail. 2. obs. 68. in fin.

Th. XXI.

De poena distingvendum, si contra Edictum Princi-
 pis feripetæ venentur: aut enim id faciunt casu; aut
 ex proposito: Si casu; v. g. feram in tractu princi-
 pis venatorio contra intentionem interimendo tum
 à poena quidem liberabitur. arg. pr. *I. si quad. paup. sec.*
dic. Si vero & proposito; tum iterum distingvitur an
 id factum ex voluptate, an vero necessitate, quæ ne-
 cessitas aut ex paupertate, aut ex defensione fuerit,
 utroque, in casu Venator potius misericordia, & venia,
 quam poena dignus, quantumvis pauperibus, contra
 prohibitionem sæpius venantibus, non patrocinamur,
 si aliud remedium inopiae succurrendi facile habere
 possit, arg. c. *sicut ii 8. 47. diff. c. fraternitatis 12. C. q.*
c. fin. 25. q. pr. Instit. de obl. ex del. 2. §. itidem ff. ad L.
Rhod. de jact. quod si ex voluptate, vel alia ejusmodi
causa quis venetur, tum considerandum, an prohibi-
tioni certa poena adjecta, vel non adjecta fuerit. Si
nulla certa poena fuerit addita, tum pro delicti admis-
si qualitate & personæ conditione, vel pecuniaria, vel
carceris, vel relegationis, vel etiam fustigationis poena
dictari

dictari potest, arg. L. ii. perspicendum, L. 13. hodieff. de
pœn. L. 3. §. i. vers. plane d. rer. acqv. dom. quæ lex pe-
detentim sequitur, sicuti canis leporem, CARPZ. Lib. VI
tit. III. Resp. XXI. n. XI. & sic hæc poena est arbitria
§. 10. L. Inst. de injur. quæ etsi ad mortem extendi posuit,
arg. L. fin. ff. de fur. & L. fin. ff. de privat. del. durissi-
mum tamen esse credo: ob abjectissimæ alicujus be-
stæ capturam, non adhibitis, & consideratis circum-
stantiis vitam alicui eriperet vid. Landr. lib. 2. art. 61 ibi:
Darum haben wir dessen kein Urkund von Gott, daß
niemand seinen Leib noch Gesundheit von diesen drehen,
als Vogeln, Fischen und wilden Thieren verwürfen
möge, WESENB. in parat. ff. d. acquir. rer. domm. n. 7. Ideo
Sereniss. ac Potentiss. Electoratus Saxonie pientissimæ
recordationis administrator aliquoties dicere solitus
est: se aliquoties sacra biblia perlegendo voluisse, non
dum tamen in iis invenisse, quod homini ad imaginem
Dei condito propter feram bestiam vitam adimeret de-
beat. Et quamvis ab Electore Sax. per Edicta publi-
ca venatio sub poena laquei subditis sit prohibita, &
eum in finem in viis publicis furcæ erectæ, attamen
nunquam Executioni demandatae sunt, sed contra
transgressores legis semper mitius proceditur, unde
CARPZ. Proc. crimin. P. I. qu. XLIV. n. 39. inquit: sæpius
promulgari Decreta duriora, quæ tamen executioni
non tradantur, sicuti factum in Legi 12. tabl. de secan-
do corpore debitoris obærati. Quando autem in ta-
li homine crescit contumacia, eo fane in casu facti &
personarum qualitatate ita exigente, præsertim si con-
temnit superioris sive principis accederet, & manife-

D

ste

ste appareret, ita, ut jam incorrigibilis factus videatur, tum non tam ratione venationis prohibitæ, quam contemptus & pervicaciae adeoque perfidiæ intuitu, proximo tamen, & varietate circumstantiarum, cum tali casu lento gradu ad capitï pœnam sit progrediendum, pœna sanguinis, talem venatorem interdictas venationes saepius iterantem, recte affici posse, omnino affirmamus cum FACHINÆO L. 1. Controv. cap. 1. ANTON PEREZ. in Cod. de Venat. ferar. n. 7. & CASPAR. ZIGLERO d. Libr. Et tit. §. 33.

Thes. XXII.

Amittitur venatio, si quis Domino eam cesserit, L. 66. ff. de Jur. dot. §. 3. Inst. de usufi. item, qui contra modum, tempus, & paœta, venandi Jus exercuit. L. 10. §. 1. l. 18. in pr. ff. quemadmod. serv. amit. Beneficio enim, qui abutitur, merito etiam eo privari debet, arg. Reichs-Abschied de anno 1570. §. damit solche übermaßsig ic. & duob. ss. seqq. Et §. und was iezo c. 7. Dist. 74. c. 60. caus. II. qv. 3. MATTH. STEPH. de Jurisdic. lib. 1. c. 39. n. 9. GAIL. de arrest. c. 10. n. 13. aut si is, qui venandi Jus habet, subditis illorumque fructibus damnnum dederit, per nimiam ferarum copiam, earumque intempestivam capturam arg. l. ult. §. minores 2. C. de sent. pass. auth. qui rem hujusmodi C. de SS. Eccles.

Thes. XXIII.

Omittitur porro venatio, si longissimo tempore quis non fuerit venatus, arg. L. 4. ff. quemadmod. servit. omittat. instar reliquorum Jurium L. 3. C. de præscr. 30. vel 40. annor. si modo prohibitio & patientia insecura fuerit, extra casum autem prohibitionis, insecuraque patien-

patientiæ, nulla & hic præscriptio, ut in re meræ facultatis currere potest, gl. in L. 6. solvat. in fin. ff. de offic. proconf. Si tamen quis venari non potuerit, ob sylvarum violentiam, atque injustam occupationem, & ob ferarum instrumentorumque venatoriorum penuriam, tum Jus venandi intra hoc tempus spatium non amittitur; arg. L. 34. §. cun L. seq. ff. de S. R. P.

S. ibi GOTHOFR. DONELL. in comm. all.

circa fin.

DEO SIT GLORIA.

CORROLARIA.

I.

Fera contra prohibitionem Principis capta, regulariter capientis est, non Principis venationem prohibentis, nisi constet, principem prohibendo venationem, simul interdixisse ferarum occupationem, quod in dubio præsumitur.

II.

Hypothesis corum, qui Principeim quicquam circa modum acquirendi ex Jure Gentium provenientem, adeoque impedire posse negant, ut capienti fera capta non acquiratur,

D 2

tur,

tur, falsa est; Hinc recte eam rejectit cl. B. ZIG-
LER *intr. de Jur. Maj. L. 2. cap. 14. §. 25.* ut ut
ipse eandem antea in *in Not. ad Grot. L. 2. c. 2.*
n. 5. ex errore defenderit.

III.

Primitiva creationis Lex: *Suhjicite Vobis
bestias, Justitiae Regalis Venatorii Principum
nullatenus obstat.* Hæc enim nil nisi faculta-
tem capiendi homini concedit, ast necessitatem,
ut capiat, non imponit.

IV.

Falsum est, in feris, quæ in sylvis circumse-
ptis vagantur, furtum proprio dictum commit-
ti. Nec enim à Domino Sylvæ possidentur,
nec in ejusdem Dominio sunt ante capionem.
L. 3. §. 14 ff. de A. A. P. Sine sufficiente Funda-
mento hæc Ratio displicuit *GROTIUS de J. B.*
E. P. Cap. 8. n. 2.

Erfurt, Diss., 1725-26

X 235 5902

Farbkarte #13

B.I.G.

1726, 14
77.
35

DISSERTATIO IN AVGVRALIS JVRIDICA,

DE EO

QVOD JVSTVM EST
CIRCA

VENATIONEM.

QVAM
MAGNIFICO RECTORE VNIVERSITATIS
AC PRO-CANCELLARIO,
REVERENDISSIMO ET PER-ILLVSTRI DOMINO,

DOMINO

CHRISTOPHORO IGNATIO DE GVDENVS, J.V.D.

DENOMINATO CONFIRMATO ET PROXIME CONSECRANDO SVFRAGANEO
ERFORDIENS ET EPISCGPO ANEMORIENSI, INSIGNIS ECCLES. COLLEG. S. SEV.
CAN. CAP. ET SCHOLAST. EMINENT. AC CELSISS. PRINC. ELECT. MO-
GVNT. CONSIL. ECCLESIAST. ET REL.

CONSENSV ET AVTORITATE AMPLISSIMÆ
FACVLTATIS JVRIDICÆ

IN PERANTIQVA ELECTORALI ERFORDIENSI

SVB PRÆSIDEO

DN. D. TOB. JAC. REINHARDT

SACR. PALAT. CÆS. COM. FACVLT. JVRID. ASSESS. PAND. P. P. ORD.
NEC NON CIVITATIS STNDIC.

PRO LICENTIA

SVMMOS IN VTRQVE JVRE HONORES ET GRADVM
DOCTORALEM IPSVM RITE CAPESSENDI

LOCO HORISQVE CONSVENTIS
PVBLICO EXAMINI SVBJICET

AVTOR

ANDREAS NIZSCHIUS, Schlettav. Misn.

ADVOCAT. IMMATR. SCHVARTZENBERGENS.

DIE XXV. MAJI ANNO M DCC XXVI.

ERFORDIÆ, Typis GROSCHIANIS, Acad. Typogr.